

Przedmiotowy System Oceniania – przyroda, biologia

I Założenia ogólne

- 1) Zadaniem systemu jest zapewnienie rzetelnego, jawnego i obiektywnego oceniania wspierającego rozwój ucznia, uwzględniającego jego indywidualne cechy psychofizyczne oraz pełniącego funkcję informacyjną, diagnostyczną i motywacyjną.
- 2) Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:
  - poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
  - pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
  - motywowanie ucznia do dalszej pracy,
  - dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia,
  - umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.
- 3) Nauczyciel jest zobowiązany dostosować wymagania edukacyjne wynikające z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
- 4) Oceny bieżące ustala się w skali od 1 do 6 z możliwością rozszerzenia o „+” (z wyjątkiem oceny celującej) i „-” (z wyjątkiem oceny niedostatecznej).

II Sposoby sprawdzania osiągnięć

Ocenie podlegają:

- 1) kartkówki - obejmują zakres materiału maksymalnie z 3 ostatnich tematów lekcyjnych. Składają się kilku prostych pytań. Mogą być niezapowiedziane.
Wymagania na poszczególne oceny – kartkówki:
  - 0% - 29% - niedostateczny (1)
  - 30% - 49% - dopuszczający (2)
  - 50% - 74% - dostateczny (3)
  - 75% - 89% - dobry (4)
  - 90% - 100% - bardzo dobry (5)
- 2) sprawdziany - są dla uczniów obowiązkowe i zapowiadane przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Sprawdziany obejmują materiał z jednego działu, są poprzedzone lekcją powtórzeniową. Mają formę testu (zadania zamknięte i otwarte) lub zawierają kilka zadań o charakterze opisowym. Wszystkim zadaniom przyporządkowana jest określona liczba punktów.
Wymagania na poszczególne oceny – sprawdziany:
  - 0% - 29% - niedostateczny (1)
  - 30% - 49% - dopuszczający (2)
  - 50% - 74% - dostateczny (3)
  - 75% - 84% - dobry (4)
  - 85% - 94% - bardzo dobry (5)
  - 95% - 100% - celujący (6)
- 3) odpowiedzi ustne - obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich zajęć, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu. Oceniana jest zawartość rzeczowa, umiejętność formułowania myśli, stosowanie terminologii, zgodność z poziomem wymagań, umiejętność ilustrowania wypowiedzi przez wykorzystanie pomocy naukowych (mapy, modele, tablice) lub wykonanie wykresu, rysunku itp. oraz płynność wypowiedzi.
- 4) samodzielnie wykonane prace domowe dla chętnych uczniów - przy ocenie bierze się pod uwagę: zrozumienie tematu, stopień wyczerpania materiału, sposób prezentacji (selekcja materiału rzeczowego, logiczne wiązanie faktów, dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych, własne

refleksje), poprawną polszczyznę, konstrukcję pracy i jej szatę graficzną oraz samodzielność i wykorzystanie różnych źródeł wiedzy.

- 5) praca w grupie – ocenę za pracę w grupie może otrzymać cała grupa lub indywidualni uczniowie. Ocenie podlegają umiejętności: planowania i organizowania pracy grupowej, efektywnego współdziałania, wywiązywania się z powierzonych ról, rozwiązywania problemów w sposób twórczy.
- 6) ćwiczenia praktyczne – obejmują zajęcia o charakterze praktycznym np. mikroskopowanie, lekcja w terenie. Przy ocenie bierze się pod uwagę: tempo pracy, wkład pracy w osiągnięcie wyników, umiejętność współpracy w grupie, wartość merytoryczną oraz estetykę.
- 7) prace dodatkowe zaproponowane przez ucznia lub wskazane przez nauczyciela (prezentacje, doświadczenia, modele, albumy, zadania projektowe) – dotyczą omawianych partii materiału lub wykraczają poza niego. Kryterium brany pod uwagę podczas oceniania jest: zrozumienie tematu, znalezienie i wybór źródeł informacji, zakres wiedzy przedmiotowej, dobór materiału rzeczowego, sposób prezentacji jako umiejętność posługiwania się wiedzą i pojęciami, konstrukcja pracy i jej forma graficzna, wykaz literatury.
- 8) aktywność na lekcji: wypowiedzi indywidualne, udział w dyskusjach, prezentowanie pracy grupy, prezentacje. Przy ocenie bierze się pod uwagę: wiedzę i umiejętności, systematyczność, samodzielność, zaangażowanie, odkrywczność, możliwości ucznia. Aktywność na lekcji jest oceniana za pomocą plusów (i minusów) bądź pełnej oceny. Zgromadzenie 5-ciu plusów odpowiada ocenie bardzo dobrej.
- 9) udział i znaczące sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych. Udział w konkursach przedmiotowych ocenia się następująco: zajęcie jednego z 3 pierwszych miejsc – ocena cząstkowa celujący, wynik na poziomie wyższym niż przeciętny – bardzo dobry.
- 10) prowadzenie zeszytów przedmiotowych i zeszytów ćwiczeń (dotyczy uczniów klas IV-VI). Przy ocenianiu zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń bierze się pod uwagę systematyczność, poprawność, staranność prowadzenia notatek oraz wykonywania rysunków.
- 11) wpływ na ocenę ma również postawa ucznia wobec przedmiotu, odzwierciedlająca się w wysiłku wkładanym przez ucznia w proces uczenia się, przygotowanie do zajęć, udział w zajęciach pozalekcyjnych związanych z przedmiotem.

III Zasady zgłaszania nieprzygotowania do zajęć:

- 1) Dwa razy w półroczu (przy 2 godzinach przedmiotu w tygodniu) i jeden raz w półroczu (przy 1 godzinie w tygodniu) uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, które obejmuje odpowiedź (NP) . Po wykorzystaniu szans w razie nieprzygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nieprzygotowanie do lekcji powinno być zgłoszone po sprawdzeniu obecności. Nieprzygotowanie nie obejmuje sprawdzianów i zapowiedzianych kartkówek.
- 2) Nie ocenia się ucznia przez 3 dni po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w szkole, uczeń ma obowiązek taki fakt zgłosić nauczycielowi.

IV Zasady poprawiania ocen bieżących:

- 1) Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian z uzasadnionych przyczyn, ustala z nauczycielem ponowny termin (nie dłuższy niż 2 tygodnie od powrotu do szkoły). W przypadku, gdy uczeń nie pisał sprawdzianu z nieuzasadnionych powodów, pisze go na pierwszej lekcji, na której jest obecny. Nienapisanie sprawdzianu skutkuje oceną niedostateczną.
- 2) Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną lub inną ocenę „niekorzystną” (ze sprawdzianu, kartkówki, odpowiedzi itp.) w ciągu 1 tygodnia od otrzymania oceny, a nota z poprawy jest ostateczną, wpisaną obok pierwotnej.

- 3) Poprawa ocen nie może się odbywać na zajęciach lekcyjnych, musi być przeprowadzana po zajęciach obowiązkowych i jest przeprowadzana dla ucznia tylko jeden raz.
- 4) Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć. Jeżeli uczeń był nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia notatek w zeszycie przedmiotowym.

V Ocenianie śródroczne i roczne:

- 1) Ocena śródroczna i roczna wyrażona jest w skali ocen od 1 do 6. Przy wystawianiu ocen śródrocznych dopuszcza się stosowanie „+” (z wyjątkiem oceny celującej) i „-”, (z wyjątkiem oceny niedostatecznej). Podczas wystawiania ocen brane są pod uwagę zdobyte oceny. Ważnym elementem oceny ucznia jest również jego postawa, zaangażowanie w naukę i pracę, a także frekwencja na lekcjach.
- 2) Oceny śródroczna i roczna wystawiane są na podstawie wszystkich ocen cząstkowych, ale nie są ich średnią arytmetyczną.
- 3) Informacje nauczyciela o przewidywanej ocenie z przedmiotu przedstawione są wszystkim uczniom klasy nie później niż miesiąc przed planowanym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.
- 4) Uczeń, który otrzymał śródroczną ocenę niedostateczną ma obowiązek poprawy tej oceny do końca kwietnia. Uczeń, który nie poprawił oceny niedostatecznej z pierwszego półrocza nie może uzyskać rocznej oceny dopuszczającej z przedmiotu.
- 5) W razie kłopotów z opanowaniem wiadomości i umiejętności uczeń może zwrócić się do nauczyciela o pomoc. Jeżeli będzie to konieczne, wspólnie ustalą program wspomagający.
- 6) Uczniowie z opinią lub orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznej mają poziom wymagań edukacyjnych dostosowany do indywidualnych potrzeb i możliwości zgodnie ze wskazaniami poradni.
- 7) Zachowanie ucznia nie ma wpływu na ocenę z przedmiotu.

VI Wymagania na poszczególne oceny:

- 1) Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
  - posiada wysoki stopień opanowania wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej,
  - potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych),
  - umie formułować problemy i dokonywać analizy lub syntezy nowych zjawisk,
  - proponuje rozwiązania nietypowe,
  - prezentuje swoją wiedzę posługując się terminologią biologiczną,
  - aktywnie uczestniczy w lekcjach,
  - wzorowo wykonuje prace dodatkowe, w tym metodą projektu,
  - współpracuje aktywnie podczas prac zespołowych,
  - osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach.
- 2) Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:
  - opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone podstawą programową,
  - potrafi stosować zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach,
  - wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy,
  - potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać obserwacje, doświadczenia i eksperymenty ,
  - jest systematyczny, wyróżnia się swoją pracą spośród innych uczniów w klasie,
  - zachowuje wzorową dokładność i staranność w rozwiązywaniu zadań.
- 3) Ocenę dobrą uzyskuje uczeń, który:
  - opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
  - poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań lub problemów,

- potrafi korzystać z różnych źródeł ,
  - samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim poziomie złożoności,
  - zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadań,
  - właściwie stosuje terminologię przedmiotową.
- 4) Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:
- opanował umiejętności i wiadomości określone w podstawie programowej,
  - poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania, z pomocą nauczyciela, typowych zadań lub problemów,
  - potrafi korzystać, z pomocą nauczyciela, ze źródeł wiedzy często wykorzystywanych na lekcjach,
  - samodzielnie rozwiązuje proste zadania,
  - analizuje podstawowe zależności, próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko,
  - zachowuje poprawność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadań,
  - otrzymał pozytywne oceny ze sprawdzianów przeprowadzonych w danym półroczu, lub zaliczył je podczas jednej poprawy,
  - uczęszcza na lekcje i jest do nich przygotowany.
  - korzysta z różnych źródeł informacji pod kierunkiem nauczyciela.
- 5) Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:
- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
  - rozwiązuje, z pomocą nauczyciela, typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
  - z pomocą nauczyciela potrafi bezpiecznie wykonać bardzo proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty
  - zapomina o przynoszeniu na zajęcia kompletu niezbędnych pomocy do nauki;
  - nie jest systematyczny (nie prowadzi systematycznie zeszytu ćwiczeń, prowadzenie zeszytu przedmiotowego budzi zastrzeżenia),
  - z pomocą nauczyciela potrafi nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach.
- 6) Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
- nie opanował tych wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, które są konieczne do dalszego kształcenia,
  - nie potrafi rozwiązywać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela,
  - nie potrafi bezpiecznie posługiwać się prostym sprzętem laboratoryjnym,
  - nie ma zaliczonych sprawdzianów, nie pisał(a) ich, bo był(a) nieobecny(a) na zajęciach lub nie podjął próby ich poprawy w wyznaczonym terminie,
  - często jest nie przygotowany (nie umie i nie ma niezbędnych pomocy, nie prowadzi zeszytu przedmiotowego),
  - wykazuje się bierną postawą podczas lekcji.

VII Sposoby informowania uczniów i rodziców:

- 1) Nauczyciel informuje ucznia o wymaganiach z przedmiotu: przedstawia PSO na pierwszej lekcji w danym roku szkolnym oraz wymagania na poszczególne stopnie z danego działu programowego przed rozpoczęciem jego realizacji. Rodzice są zobowiązani do zapoznania się z Przedmiotowym Systemem Oceniania umieszczonym na stronie internetowej Szkoły.
- 2) Ocena pracy ucznia jest jawna, umotywowana i systematyczna. O wszystkich stopniach oraz znakach „+” i „-” uczeń jest informowany w momencie ich wystawiania.

- 3) Uczeń ma prawo znać wynik sprawdzianu lub pracy długoterminowej w ciągu 2 tygodni, kartkówki na następnej lekcji.
- 4) Sprawdzone i ocenione prace pisemne omawiane są w czasie zajęć i udostępniane uczniom.
- 5) Prace pisemne przechowywane są w szkole do końca roku szkolnego, udostępniane są rodzicom w czasie zebrań, konsultacji i indywidualnych spotkań.
- 6) O uzyskanych przez ucznia ocenach rodzic jest informowany poprzez dziennik elektroniczny, na zebraniach, w czasie konsultacji lub indywidualnych spotkań.
- 7) Nauczyciel zajęć uzasadnia ustnie ustaloną ocenę bieżącą, a na wniosek pisemny rodzica ocenę roczną i śródroczną.
- 8) Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej oraz tryb odwołania się od oceny śródrocznej/rocznej określa Statut Szkoły.

VIII Ewaluacja

Ewaluacja Przedmiotowego Systemu Oceniania jest procesem ciągłej, nieformalnej oceny efektów PSO. Nauczyciel na bieżąco przyjmuje uwagi uczniów, rodziców, w celu uzyskania informacji zwrotnej o zaletach i wadach PSO dając możliwość jego ulepszenia. Po upływie każdego roku szkolnego PSO podlega ewaluacji.

Renata Sobańska-Puk